

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2023-2030

Załącznik do Zarządzenia nr 314/2022
Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego
z dnia 14 września 2022 r.

Raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego

Tomaszów Mazowiecki, 2022r.

Projekt pn. „Tomaszów Mazowiecki – opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1 Przedmiot konsultacji i podstawa prawna	3
1.2 Podmioty uprawnione do uczestnictwa w konsultacjach	3
1.3 Termin konsultacji	3
1.4 Forma i tryb konsultacji	3
2. Przebieg konsultacji.....	5
2.1 Uwagi zgłaszane	5

1. Wprowadzenie

1.1 Przedmiot konsultacji i podstawa prawna

Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Konsultacje społeczne zostały ogłoszone na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 485). Konsultacje społeczne miały na celu poznanie opinii mieszkańców oraz partnerów społecznych i gospodarczych na temat projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

1.2 Podmioty uprawnione do uczestnictwa w konsultacjach

Uprawnionymi do uczestnictwa w konsultacjach społecznych byli mieszkańcy oraz wszystkie działające na obszarze miasta podmioty społeczno-gospodarcze, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

1.3 Termin konsultacji

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego przeprowadzono w terminie od dnia 5 sierpnia 2022 roku do 4 września 2022 roku.

1.4 Forma i tryb konsultacji

Informacja o konsultacjach społecznych rozpowszechniana była poprzez: stronę internetową Miasta oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Konsultacje były przeprowadzone w następujących formach:

- zbierania uwag w postaci papierowej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Miasta w Tomaszowie Mazowieckim lub w postaci elektronicznej dostępnego pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/tomaszow_maz_formularz_or_i_oz spotkania konsultacyjnego dla interesariuszy procesu rewitalizacji – w dniu 16 sierpnia 2022 r., o godz. 14 w sali obrad Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckiego.
- przez elektroniczny formularz ankiety: https://ankieta.deltapartner.org.pl/tomaszow_maz_gpr_mieszkanicy

Uwagi i opinie do projektu uchwały w formie wypełnionego formularza konsultacyjnego można było składać w okresie trwania konsultacji tj. terminie od 5 sierpnia 2022 r. do 4 września 2022 r.:

- za pomocą elektronicznego formularza

https://ankieta.deltapartner.org.pl/tomaszow_maz_formularz_or_i_oz

poprzez dostarczenie formularza konsultacyjnego osobiście lub pocztą na adres Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckiego podczas otwartego spotkania z interesariuszami procesu rewitalizacji w dniu 16.08.2022 r.

2. Przebieg konsultacji

Zasady, tryb i termin przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Tomaszów Mazowiecki określa obwieszczenie Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 26 lipca 2022 r. Powiadomienie o rozpoczęciu konsultacji społecznych zostało upublicznione na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

- <https://www.tomaszow-maz.pl/aktualnosci/konsultacje-spoeczne-projektu-uchwaly-w-sprawie-wyznaczenia-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji-miasta-tomaszowa-mazowieckiego/>
- <http://bip.tomaszow.miasta.pl/public/?id=220843>

Konsultacje społeczne prowadzone były od dnia 5 sierpnia 2022 roku do dnia 4 września 2022 roku. Spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 16 sierpnia 2022 roku o godz.: 14.00 w sali obrad Urzędu Miasta w Tomaszowie Mazowieckiego.

W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki i podsumowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. W ramach spotkania nie wpłynęły uwagi.

2.1 Uwagi zgłaszane

Za pomocą udostępnionego formularza nie wpłynęły żadne uwagi.

W dniu 22.08.2022 r. do Urzędu Miasta Tomaszowa Mazowieckiego wpłynęło pismo z uwagami i sugestiami od MM CONSULT sp. z o.o., które przedstawiono w tabeli poniżej.

W ramach prowadzonej ankiety na temat zaproponowanego obszaru rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego wpłynęło 47 formularzy z opiniami i propozycjami rozwoju ww. obszaru. Wnioski w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji.

Zgłoszona uwaga	Odniesienie
<p>Podmiot zgłaszający uwagę: MM CONSULT sp. z o.o.</p>	
<p>1/ Możliwości pozyskania wsparcia na działania rewitalizacyjne ze środków programu regionalnego FEŁ2027</p> <p>Na wstępie najważniejsza informacja dotycząca możliwości pozyskania wsparcia na działania rewitalizacyjne ze środków programu regionalnego FEŁ2027. Wsparcie w ramach Priorytetu 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem (CP5, RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich) udzielane będzie przy wykorzystaniu dwóch odrębnych instrumentów terytorialnych – instrumentu ZIT oraz rewitalizacji, wspieranej jako Inny Instrument Terytorialny (IIT).</p> <p>Zgodnie z projektem programu regionalnego FEŁ2027 wsparcie w ramach rewitalizacji będzie udzielane na obszarze całego województwa – zarówno dla gmin z MOF, jak i gmin poza MOF – w oparciu o GPR, które będą pełniły funkcję strategii IIT.</p> <p>Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF) wyznaczonych w SRWŁ2030: -MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łódź; -MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask; -MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno; -MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów.</p> <p>Miasto Tomaszów Mazowiecki wchodzi w skład MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno</p> <p>Wniosek: W Diagnozie delimitacyjnej zasadne będzie nawiązanie do tych uwarunkowań obszaru i wskazanie, że miasto znajduje się w MOF.</p> <p>Z kolei - w projekcie planu MOF warto odnieść się do uwarunkowań miasta związanych z potrzebami rewitalizacji. Projekty finansowane w ramach MOF powinny komplementarnie zapewnić realizację ważnych obszarów problemowych w mieście. Warto również przy pracy nad programem rewitalizacji na późniejszym oczywiście etapie pamiętać o montażu finansowym projektów rewitalizacyjnych z tymi finansowanymi z MOF warto podkreślać komplementarność takich</p>	<p>W odniesieniu do wniosku: w <i>Diagnozie delimitacyjnej</i> zasadne będzie nawiązanie do tych uwarunkowań obszaru i wskazanie, że miasto znajduje się w MOF, do rozdziału nr 3 dokumentu wprowadzono następujący zapis:</p> <p><i>Ważną okolicznością z punktu widzenia potencjalnego ważnego bodźca rozwojowego dla Tomaszowa Mazowieckiego jest lokalizacja na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Tomaszów Mazowiecki - Opoczno. Dodatkowy mechanizm rozwojowy (finansowy) polega na zastosowaniu podejścia terytorialnego w realizacji polityki spójności z wykorzystaniem środków UE w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.</i></p> <p><i>Zarząd Województwa Łódzkiego zobowiązał się do objęcia instrumentem Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Tomaszów Mazowiecki - Opoczno jako ten, na terenie którego rozwój terytorialny winien być prowadzony za pomocą mechanizmu ZIT, w oparciu o przygotowaną Strategię ZIT. MOF Tomaszów Mazowiecki - Opoczno to porozumienie 14 samorządów w tym gminy Ujazd.</i></p> <p>W odniesieniu do uwagi dotyczącej potencjalnego finansowania GPR, zapisy tego dotyczące będą zawarte w dokumencie <i>Gminny Program Rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2023-2030</i>, w rozdziałach dotyczących zadań rewitalizacyjnych i źródeł ich finansowania.</p>

<p>projektów między sobą.</p> <p>Zgodnie z ustaleniami dotyczącymi wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, w ramach poddziałania poświęconego rewitalizacji będą mogły być realizowane wyłącznie projekty, które zostaną z nazwy ujęte w GPR na liście projektów rewitalizacyjnych. Dotyczy to wyłącznie projektów ubiegających się o wsparcie w ramach poddziałania poświęconego rewitalizacji.</p> <p>Opracowując projekty rewitalizacyjne zasadne będzie <u>dostosowanie ich zakresu do możliwości finansowania ze środków programu regionalnego.</u> Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:</p> <p><u>W ramach ZIT-u MOF</u></p> <ul style="list-style-type: none">- inwestycje związane z tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, sprzyjające budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa poprzez promowanie istniejących lub budowanie nowych marek turystycznych;- przedsięwzięcia związane z tworzeniem wspólnej oferty instytucji kultury i wypracowaniem mechanizmów współpracy sieciowej instytucji kultury, w tym przedsięwzięcia dotyczące rozwoju międzysektorowej współpracy w ramach zwiększania zaangażowania sektora prywatnego i pozarządowego w sektorze kultury, uzupełnione o wsparcie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury służącej prowadzeniu działalności kulturalnej;- inwestycje w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną, w szczególności tworzącą piesz, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne; <p><u>W ramach programu rewitalizacji GPR:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, oparte na gminnych programach rewitalizacji (GPR), w zakresie:<ul style="list-style-type: none">· wsparcia prac związanych z wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi;· przedsięwzięć prowadzących do przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji – tutaj przede wszystkim ważne będą kwestie kultury· zagospodarowania przestrzeni publicznej.	
---	--

2/ Zapewnienie wymogów PR, które będą pełniły funkcję strategii IIT

Wymogi dla programu rewitalizacji, który ma pełnić funkcję strategii IIT określone zostały w **ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. 2022 poz. 1079) Art. 36.** - [Inne instrumenty terytorialne] - Zasady realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. W ramach programu, IIT mogą być realizowane zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez właściwą instytucję zarządzającą, a w przypadku działań z zakresu rewitalizacji - **na obszarach wskazanych w gminnych programach rewitalizacji.** Warunkiem realizacji IIT jest opracowanie przez gminę strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 rozporządzenia ogólnego, zwanej dalej "strategią IIT" oraz jej **pozytywne zaopiniowanie w terminie 60 dni od dnia otrzymania przez właściwą instytucję zarządzającą programem** - w zakresie możliwości finansowania strategii IIT w ramach tego programu. Strategia IIT oraz jej zmiany są przyjmowane przez radę gminy.

Strategia IIT określa w szczególności:

- 1) syntezę diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- 2) cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
- 3) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
- 4) **opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem** i wdrażaniem strategii IIT.

Wniosek 1: W Diagnozie brak informacji o uwarunkowaniach istotnych dla gminy jakim jest ujęcie w MOF i późniejszej możliwości pozyskania środków na projekty

W odniesieniu do wniosku 1: W Diagnozie brak informacji o uwarunkowaniach istotnych dla gminy jakim jest ujęcie w MOF i późniejszej możliwości pozyskania środków na projekty ważne dla oddziaływania na problemy rewitalizacyjnej w gminie; do rozdziału nr 3 dokumentu wprowadzono następujący zapis:

Ważną okolicznością z punktu widzenia potencjalnego ważnego bodźca rozwojowego dla Tomaszowa Mazowieckiego jest lokalizacja na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Tomaszów Mazowiecki - Opoczno. Dodatkowy mechanizm rozwojowy (finansowy) polega na zastosowaniu podejścia terytorialnego w realizacji polityki spójności z wykorzystaniem środków UE w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

Zarząd Województwa Łódzkiego zobowiązał się do objęcia instrumentem Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Tomaszów Mazowiecki - Opoczno jako ten, na terenie którego rozwój terytorialny winien być prowadzony za pomocą mechanizmu ZIT, w oparciu o przygotowaną Strategię ZIT. MOF Tomaszów Mazowiecki - Opoczno to porozumienie 14 samorządów w tym gminy Ujazd.

Wniosek 2: W diagnozie nie wykazano wszystkich elementów niezbędnych dla strategii IIT. Diagnoza powinna zostać uzupełniona o obszar dotyczący zaangażowanie lokalnej społeczności na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Należy szczegółowo wskazać, w jaki sposób zaangażowano w proces diagnostyczny partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Opis powinien zostać dostosowany do specyfiki Tomaszowa Mazowieckiego. Proponuje się stworzenie oddzielnego rozdziału w Diagnozie temu poświęconego.

<p>ważne dla oddziaływania na problemy rewitalizacyjnej w gminie.</p> <p>Wniosek 2: W diagnozie nie wykazano wszystkich elementów niezbędnych dla strategii IIT. Diagnoza powinna zostać uzupełniona o obszar dotyczący zaangażowanie lokalnej społeczności na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Należy szczegółowo wskazać, w jaki sposób zaangażowano w proces diagnostyczny partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji. Opis powinien zostać dostosowany do specyfiki Tomaszowa Mazowieckiego. Proponuje się stworzenie oddzielnego rozdziału w Diagnozie temu poświęconego.</p>	<p>W odniesieniu do powyższego wniosku informuję, że: Przeprowadzony proces delimitacji, którego efektem jest dokument, pt. <i>Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Tomaszów Mazowiecki</i>, został przeprowadzony zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2021 poz. 485).</p> <p>Specyfiką tego etapu prac jest to, że konsultacji poddaje się propozycję lokalizacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, mając na uwadze wymogi ustawowe dotyczące jego powierzchni i liczby mieszkańców. Propozycja ta zawarta jest w projekcie opracowania pt. <i>Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Tomaszów Mazowiecki</i>. Proces konsultacji został przeprowadzony na projekcie dokumentu, a zgłoszone uwagi czy propozycje wraz z sposobem odniesienia się do nich zawarte zostały w opracowaniu, pt. <i>Raport podsumowujący przebieg konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego</i>. Z tego względu szczegółowy opis dotyczący uspołecznienia procesu planowania rewitalizacji zostanie zawarty w opracowaniu, pt. <i>Gminny Program Rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2023-2030</i>.</p>
<p>3/ Dostosowanie dokumentu Diagnozy do wymogów potrzeb ze specjalnymi potrzebami</p> <p>Niniejszy dokument został wyjustowany, co utrudnia jego czytelność, a zatem również dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzrokową. Dokument powinien zostać opracowany zgodnie ze standardami określonymi w Programie Dostępność Plus 2018-2025.</p> <p>Dodatkowo warto aby dokument został opracowany zgodnie z zasadami zawartymi w aktualnej wersji Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 w szczególności Załącznikiem nr 2 Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020. Wytyczne na nowy okres zapewne będą powielać te</p>	<p>Uwaga zostanie uwzględniona. Zostanie opracowana druga wersja dokumentu zgodnie z zaleceniami ujętymi w uwadze.</p>

<p>minimalne wymogi z mijającego okresu programowania.</p> <p>Wniosek: Należy nie justować tekstu, – przy tworzeniu alternatywnego opisu hipertączy (linków) nie używać nazw całych linków – należy nadać im nazwę, która jasno określi ich przeznaczenie, tam, gdzie to zasadne powinno się unikać pisania kolorowym drukiem, kursywą, stosowania podkreśleń, pisania całych słów/zdań WIELKIMI LITERAMI. Komplety wyciąg z wytycznych w załączeniu do skorzystania.</p>	
<p>4/ Podział miasta na jednostki urbanistyczne</p> <p>W Diagnostyce brakuje opisu pozwalającego na określenie struktury przestrzennej jednostek urbanistycznych na jaki podzielone zostało miasto. W urbanistyce strukturę przestrzenną miasta opisuje się jako nakładające się i pozostające we wzajemnych relacjach składowe struktury: organizacji prawnej, funkcjonalne, społeczne oraz fizjonomiczne. Struktura organizacji prawnej związana jest z nadaniem jednostce określonych praw odróżniających ją od otoczenia. Struktura funkcjonalna wyodrębnia pewne strefy o jednolitej bądź zbliżonej funkcji. Struktura społeczna wyróżnia w systemie użytkowania przestrzeni miejskiej domeny o charakterze publicznym, grupowym i prywatnym. Natomiast struktura fizjonomiczna miasta opiera się na elementach krajobrazowych o charakterystycznych lub typowych formach. W naukach geograficznych występuje również pojęcie morfologii rozumianej jako nauki o fizjonomii miasta, układzie przestrzennym oraz o ich genezie. Najłatwiej identyfikowane i zapamiętywane przez mieszkańców elementy krajobrazu miejskiego – składniki stanowiące główne, widzialne znamiona planu, czytelne i łatwe do zapamiętania, tzw. elementy krystalizujące plan miasta, to: ulice, rejony, linie i pasma graniczne, dominanty, wybitne elementy krajobrazu, punkty węzłowe i znaki szczególne.</p> <p>W literaturze wskazuje się, że będąca fragmentem większej całości jednostka urbanistyczna, jest obszarem homogenicznym pod względem morfologicznym, stanowiącym całość funkcjonalną i charakteryzującą się pewną spójnością społeczną. Posiada zdefiniowaną strukturę wewnętrzną, co wskazuje na jego holistyczny charakter. Jednostka urbanistyczna powinna posiadać opisane w definicji mierzalne cechy, zgodnie z określonymi kryteriami. Kryteria te, w odniesieniu do zdefiniowanej struktury wewnętrznej, dotyczą wyznaczenia m.in.: podobszarów o większym stopniu homogeniczności, siatki przestrzeni publicznych powiązanej ze strukturą przyległych obszarów, sformułowaniem miejsc węzłowych</p>	<p>Uwagę uwzględniono. Do opracowania w rozdziale 4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego wprowadzono następujący zapis:</p> <p>Podział obszaru miasta na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne) oparty został w oparciu o przesłanki natury geograficznej, administracyjnej oraz funkcjonalnej.</p> <p>W pierwszej kolejności zastosowano zasadę, aby jednostki porównawcze stanowiły „jednostki autonomiczne” charakteryzujące się posiadaniem tzw. centrum skupienia lokalnego. Tym samym dobrane jednostki porównawcze wykazują się specyfiką funkcjonalno – przestrzenną (geograficzną).</p> <p>Ważnym czynnikiem przy wyodrębnieniu obszarów były ich granice. Obszary porównawcze posiadają następujące rodzaje granic:</p> <ul style="list-style-type: none"> – administracyjne – mieszczą się w granicach administracyjnych Miasta, – naturalne, wewnętrzne; np. rzeka Pilica oddzielająca Rejon 2, – przebiegające wzdłuż ważnych ciągów komunikacyjnych. <p>Dodatkowo wzięto pod uwagę specyfikę obszarów, ich endogeniczne problemy, ciężenia funkcjonalne. Z tego względu ważną przesłanką doboru granic obszarów porównawczych były kryteria takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zasiedloność mieszkańców – tożsamość zbiorowa (lokalne my), – ośrodki skupienia dla życia zbiorowego, – organizacja grupowa (czynnik religijny, stowarzyszenia społeczne, instytucje lokalne). <p>Proces doboru jednostek porównawczych odbywała się z udziałem pracowników samorządowych, przedstawicieli jednostek</p>

<p>oraz formy przestrzeni miejskiej i charakteru tworzącej ją zabudowy. Wyznaczenie jednostek urbanistycznych określa się także w oparciu o kryteria socjologiczne, jako wyodrębnione przestrzennie środowisko zamieszkiwania pewnej grupy społecznej, np. jednostka sąsiedzka.</p> <p>Wniosek: W Diagnostyce (str. 13) wskazano lakonicznie, że wydzielono jednostki pseudo naturalne i wyróżniono 4 obszary (nazwane rejonami), które poddane zostały dalszej analizie.</p> <p>Brak jest zdefiniowania jakie przesłanki zastosowano do takiego podziału. Opis ten jest bardzo skromny, mając na uwadze jego kluczowe znaczenie dla dalszych analiz prowadzonych w granicach tak właśnie wydzielonych jednostek urbanistycznych. należy uzupełnić opis podziału miasta na jednostki urbanistyczne o wskazanie, czym kierowano się w podziale.</p> <p>Można posłużyć się informacjami z dokumentów ministerialnych, przykładowo w publikacji DELIMITACJA KROK PO KROKU Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji opracowanej przez Ministerstwo wskazuje się, że podział gminy na mniejsze jednostki urbanistyczne powinien uwzględniać możliwie jak najwięcej spośród zaproponowanych kryteriów tj. funkcjonalno-przestrzenne, przyrodnicze, morfologiczne, historyczne, fizjonomiczne, administracyjne jednak szczególne znaczenie dla diagnozy zjawisk kryzysowych ma wyodrębnianie jednostek urbanistycznych na podstawie kryteriów:</p> <ul style="list-style-type: none">• funkcjonalno-przestrzennego,• fizjonomicznego,• morfologicznego <p>Wniosek: Należy uzupełnić diagnozę o uzasadnienie podziału na jednostki urbanistyczne. Zasadne jest zdefiniowanie obszaru jaki obejmują poszczególne jednostki poprzez przypisanie ulic (działek) do tych jednostek. Proponuję się zamieszczenie dodatkowej tabeli. Należy opisać jak wyglądała procedura wyznaczania jednostek urbanistycznych. Czy dopasowując granice jednostki do przebiegu naturalnych granic przyrodniczych, uwzględniając inwentaryzację terenową wykorzystano wyniki konsultacji społecznych? Na ile zaangażowano społeczność lokalną do wyboru granic jednostek urbanistycznych? Granice wyznaczonych jednostek urbanistycznych opiniuje się na etapie przeprowadzanych</p>	<p>organizacyjnych oraz liderów lokalnych.</p>
---	--

<p>konsultacji społecznych. W konsultacjach społecznych pożądane, choć nieobowiązkowe jest korzystanie z narzędzi, które w tym zakresie dostarcza ustawa. Po etapie konsultacji społecznych może okazać się niezbędna pewna weryfikacja przebiegów granic.</p>	
<p>5/ Określenie metodologii niektórych wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki Dla analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizowano wskaźnik Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu. Przyjęta została skala: bardzo niski, niski, średni, wysoki. Podobnie również dla wskaźnika Jakość powietrza zastosowano kryteria: niski, średni, wysoki. Kolejnym jakościowym wskaźnikiem jest wskaźnik dla sfery technicznej Poziom degradacji infrastruktury technicznej.</p> <p>Wniosek: Jakie dane pozyskane z UM posłużyły do takiej oceny i czy ta ocena dokonywana była na podstawie jakiejś metodyki, czy była dokonana subiektywnie? Należy wprowadzić wyjaśnienie metodologii oceny wskaźnika. Wprowadzić tabelę z wyjaśnieniem gradacji w ocenie wskaźników jakościowych dla których przyjęto dodatkowe kryteria pomiaru. Dodatkowo dla wszystkich wskaźników stosowana jest średnia z danych, zasadne będzie wprowadzenie informacji o korelacji średniej w celu precyzyjnego określenia odstępstwa od średniej w celu pokazania natężenia problemów.</p>	<p>Wskaźniki te zostały opracowane na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Tomaszowie Mazowieckim, które zostały opracowane na podstawie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizy wniosków wpływających do Urzędu Miasta w zakresie potrzeb inwestycyjnych, konieczności napraw, remontów, utrudnień dla mieszkańców, – analizy notatek, protokołów, ze spotkań z mieszkańcami, – analizy wniosków wpływających do Rady Miejskiej w Tomaszowie Mazowieckim, – Wizji lokalnej prowadzonej przez pracowników samorządowych i autorów opracowania. <p>Wskaźnik ten z natury rzeczy nie jest mierzalny, gdyż jest oceną dokonywaną subiektywnie przez autorów opracowania na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miejski w Tomaszowie Mazowieckim oraz obserwacji własnych.</p> <p>Ponadto w metodologii przedstawiania wskaźników zastosowano średnią matematyczną (rachunkową). Odstępstwo od średniej jest uzasadniane „na korzyść” lub „na niekorzyść” względem średniej. Ten sposób interpretacji wskaźnika można uznać za najbardziej obiektywny. Zapisy we wniosku pozostawiono bez zmian.</p>
<p>6/ Syntetyczny wskaźnik degradacji W diagnozie przyjęto Syntetyczny wskaźnik degradacji jednak nie wskazano definicji w jaki sposób wskaźnik ten został zmierzony, czy wskaźniki mają taką samą wagę czy też niektóre się różnią. Zapisy ustawy nie wykluczają jednak przyznawania innych wag poszczególnym zjawiskom społecznym w procesie liczenia wskaźnika syntetycznego np. uznania, że bezrobocie i przestępczość powinny mieć dwa razy większą wagę niż poziom edukacji i ubóstwo.</p> <p>Wniosek: Należy wyjaśnić jaka jest metodologia liczenia wskaźnika syntetycznego.</p>	<p>Syntetyczny wskaźnik degradacji jest sumą wskaźników z poszczególnych kategorii (czynników).Wskaźnik jest liczony formułą wskazaną w opracowaniu Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, pt. „DELIMITACJA KROK PO KROKU Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”, praca zbiorowa pod redakcją Wojciecha Jarczewskiego, strona 45.</p>

<p>7/ Szczegółowe uwarunkowania w sferze środowiskowej</p> <p>Analiza netnograficzna stron internetowych wskazuje na istotne uwarunkowania miasta w sferze środowiskowej. Składowisko odpadów poprodukcyjnych po Zakładach Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim powstało około 1950 r. i było eksploatowane do 1997 r. Przez cały okres funkcjonowania składowiska przy ul. Piaskowej, zdeponowanych zostało 110 tys. ton odpadów przemysłowych, w tym niebezpiecznych, szczególnie o charakterze silnie kwaśnym, silnie alkalicznym, odpady włókiennicze. Przez ponad 20 lat nie był znany wpływ na środowisko składowiska pozakładowego w Tomaszowie Mazowieckim, na którym do 1990 r. Zakłady Włókien Chemicznych „Wistom” zdeponowały 90 tys. ton toksycznych odpadów i ok. 33 000 ton odpadów ceramicznych i budowlanych. W diagnozie jedyne przytoczono zapisy Strategii rozwoju miasta, że przemysłowe lub wolne od zabudowy tereny o znacznej powierzchni, które można przekształcić w lokalną/miejską strefę aktywności gospodarczej (w tym po dawnej Wistomie).</p> <p>Wniosek: Wydaje się zasadne odniesienie się do tego problemu w diagnozie obszaru w sferze środowiskowej.</p>	<p>Wprowadzono przedmiotowy zapis do opracowania – rozdział 5, zapis:</p> <p>Nie bez znaczenia dla obszaru rewitalizacji w kontekście rewitalizacji ma zlokalizowane w pobliżu składowisko odpadów poprodukcyjnych po Zakładach Włókien Chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Mimo, że jest położone poza obszarem rewitalizacji, to wywiera potencjalny negatywny wpływ na obszar rewitalizacji oraz całego miasta.</p>
<p>8/ Wyznaczenie obszaru rewitalizacji w stosunku do obszaru zdegradowanego</p> <p>Na stronie 63 Diagnozy wskazano, że Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego przystąpiono do prac nad wyodrębnieniem obszaru rewitalizacji:</p> <p><i>„W tym celu zawężono obszar zdegradowany poprzez wyłączenie terenów na południe od linii ulic Smugowej i ul. Granicznej. Ze względu na znaczenie tego obszaru dla miasta – pełnienie funkcji centrum, licznych zabytków, obiektów publicznych i terenów zielonych jest to obszar, na którym podejmowane działania rewitalizacyjne powinny przelożyć się na korzyści dla całego miasta”.</i></p> <p>W diagnozie nie wskazano podstaw ograniczenia obszaru zdegradowanego. Co do zasadny możliwe jest jedynie zawężenie obszaru na podstawie kryteriów art. 10 ustawy o rewitalizacji. Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.</p> <p>Nie można tak po prostu „obciąć” ulice, czy dwie z jednostki urbanistycznej tylko w</p>	<p>Delimitacja została przeprowadzona w oparciu o bogaty zestaw wskaźników, na obszarze stanowiącym spójną całość. W opracowaniu z obszaru zdegradowanego wyodrębniono obszar rewitalizacji, który spełnia ustawowe kryterium wskaźnikowe.</p> <p>Opracowanie zawiera spójność logiczną i zapisami ustawy i jest zrealizowane w zgodzie i z duchem ustawy. Art. 10. 1. Ustawy mówi, że <i>Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.</i> Tak też poczyniono w niniejszym opracowaniu.</p> <p>W rozdziale nr 5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dokonano opisowego uzasadnienia dla konieczności podjęcia rewitalizacji na wskazanym obszarze. Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że <i>„Nie można tak po prostu „obciąć” ulice, czy dwie z jednostki urbanistycznej tylko w tym celu żeby odciąć część</i></p>

<p>tym celu żeby odciąć część mieszkańców – gdyż pierwotnie było to 41% mieszkańców – po odcięciu 29%. Nie można nagle uznać, że dla 7 tys. mieszkańców których dane analizowaliśmy wskaźnikowo już nie będziemy prowadzić działań rewitalizacyjnych. Rodzi się wątpliwość, czy gdyby analizować od początku taki fragment rejonu 4 bez tej części to cały czas pozostałby obszarem problemowym? W diagnozie muszą znaleźć się kryteria jakimi kierowano się – nie obcinając obszar – ale pozostawiając obszar rewitalizacji jako taki z art. 10 ustawy.</p> <p>Wniosek: Można zastosować model taksonomiczny przyjmując kryteria zawężenia obszaru. Przykładowo, argumentami wyznaczającym obszary, jako „do zrewitalizowania” mogą być ważne funkcje społeczno-gospodarcze (potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych) oraz stan zagospodarowania terenów możliwych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. W ramach oceny potencjału do realizacji działań rewitalizacyjnych można ocenić pięć kluczowych obszarów towarzyszących wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i późniejszej realizacji działań rewitalizacyjnych tj. efektywność, otoczenie instytucjonalne, regulacyjne, współpracę i dystrybucję środków pomocowych. W wyniku oceny potencjału do realizacji działań rewitalizacyjnych można dokonać wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Ocena dokonywana może być była w skali od 1 do 3, gdzie ocena 1 oznaczała niską potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru rewitalizacji, a 3 oznaczała wysoką potrzebę zaliczenia jednostki do obszaru rewitalizacji. Oceny mogłyby być dyskutowane na posiedzeniu Zespołu ds. rewitalizacji i przyznawano łącznie jedną ocenę dlatego w ramach całego Zespołu – jeżeli taki zespół został powołany. Innym rozwiązaniem jest podział miasta na więcej jednostek urbanistycznych niż 4, np. 5 mniejszych, przeprowadzenie ponownie analizy wskaźnikowej. I finalnie wyznaczenie obszaru rewitalizacji już na mniejszej jednostce bez konieczności „ucinania” ulic.</p>	<p><i>mieszkańców</i>”. W naszej opinii można i trzeba, gdyż rewitalizacja powinna odbywać się na obszarze nie większym niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałym przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Z drugiej strony Ustawa zakłada, że co najmniej 80% gminy jest poza obszarem rewitalizacji i 70% mieszkańców mieszka poza obszarem rewitalizacji. Funkcjonowanie danego obszaru poza obszarem rewitalizacji nie jest okolicznością, która wyklucza go z działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Nadmieniam, że wyznaczony obszar podlegał konsultacjom i to było miejsce na zgłoszenie uwag dotyczących ujęcia ulic w obszarze rewitalizacji bądź nie.</p>
<p>9/ Zasięg obszaru rewitalizacji Zgodnie z zapisami ustawy, w drodze wyjątku do obszaru rewitalizacji można dołączyć tereny niezamieszkałe – w szczególności przemysłowe, portowe, wydobywcze, wojskowe i kolejowe, wykazujące występowanie negatywnych zjawisk innych niż społeczne. Każdy taki teren niezamieszkały powinien być przyporządkowany do przynajmniej jednego obszaru (podobszaru)</p>	<p>Zasięg obszaru rewitalizacji nie obejmuje terenów niezamieszkałych. Obszary poza ściśle terenami zabudowanymi (terenami z powierzchnią utwardzoną), jest w stałym użytkowaniu przez mieszkańców; posiadają swoje przeznaczenie i funkcję w układzie miejskim.</p>

<p>zamieszkałego lub stanowić osobny podobszar. Oznacza to, że do identyfikowania i diagnozowania niezamieszkałych terenów wymagających przekształcenia można przystąpić po przeprowadzeniu diagnozy i wskazaniu zamieszkałego obszaru (podobszarów) rewitalizacji. Do obszaru rewitalizacji można włączyć tylko te obszary niezamieszkałe, które są powiązane z obszarami zamieszkałymi włączonymi do obszaru rewitalizacji. Proszę o wyjaśnienie czy obszar rewitalizacji obejmuje również tereny niezamieszkanie?</p> <p>Wniosek: należy szczegółowo uzasadnić w Diagnozie wprowadzenie do obszaru rewitalizacji terenów niezamieszkałych.</p>	
<p>10/ Powołanie Komitetu Rewitalizacji</p> <p>Ustawa o rewitalizacji pozwala na późniejsze powołanie Komitetu Rewitalizacji nawet po przyjęciu GPR– art. 7 ustawy. W diagnozie powinno znaleźć się jednak odwołanie do tego, że nie powołano Komitetu na etapie programowania – i zostanie powołany na późniejszym etapie pracy. Chyba że został powołany podobnie jak to zrobiono Zarządzeniem Nr 40/2016 z dnia 25 stycznia 2016 roku w sprawie powołania zespołu do opracowania Programu Rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2016-2020 – na okoliczność wcześniej obowiązującego programu LPR?</p>	<p>Komitet Rewitalizacji zostanie powołany zgodnie z zapisami Ustawy. Informacja o tym zostanie zawarta w Gminnym Programie Rewitalizacji.</p>
<p>11/ Rekomendacje odnośnie korzystania lub nie przez gminę ze specjalnych narzędzi ochrony</p> <p>Zagrożenie naruszenia art. 10 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 5 ustawy o rewitalizacji. Brak wskazania we wniosku (w Diagnozie) ustaleń dotyczących skorzystania przez Gminę ze specjalnych uprawnień ochrony obszaru rewitalizacji i prowadzonych działań rewitalizacyjnych – prawo pierwokupu i ograniczenie możliwości wydawania zakazu WZ – lub braku potrzeby korzystania z tych instrumentów.</p> <p>Wniosek: W diagnozie powinien znaleźć się fragment wskazujący na brak zasadności zastosowania prawa pierwokupu i ograniczenia możliwości wydawania zakazu WZ – gdyż gmina nie zamierza korzystać z tych uprawnień (nie ma takich zapisów w uchwale delimitacyjnej).</p> <p>Finalnie, w Diagnozie warto wspomnieć o wcześniejszym LPR 2016-2022 z perspektywą do 2023 roku załącznik do uchwały XXXVII/337/2016 z dnia 7 grudnia 2016 r. i wskazać na konieczność uchwalenia programu na podstawie ustawy o</p>	<p>Zapisy art. 10 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 5 ustawy o rewitalizacji dotyczą Uchwały, a nie samego opracowania delimitacyjnego. Decyzja o wprowadzeniu tych zapisów jest decyzją Rady Miasta, a nie Prezydenta; i jest wyrażona w uchwale Rady Miejskiej; nie jest decyzją Prezydenta. Wprowadzenie tego zapisu do delimitacji byłoby złamaniem porządku prawnego i mogłoby wywołać spór na linii Prezydent – Rada Miejska. Zapis nie zostanie wprowadzony do opracowania.</p>

rewitalizacji pomimo posiadania „teoretycznie” aktualnego LPR, tak żeby było to jasne dla mieszkańca.	
---	--

Podpis